

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle kansaneläkelain, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain sekä eräiden muiden etuuslakien muuttamisesta

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle kansaneläkelain, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain sekä eräiden muiden etuuslakien muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kansaneläkelakia, takuueläkkeestä annettua lakia, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annettua lakia, vammaisetuuksista annettua lakia, sairausvakuutuslakia sekä työttömyysturvalakia.

Esityksen mukaan kansaneläkkeen, takuueläkkeen, sairauspäivärahan sekä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusrahaetuuksien alaikäraja nostettaisiin 16 vuodesta 18 vuoteen. Vammaisetuuksista annetun lain mukaisia etuuksia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vammaistukea jatkossa maksettaisiin alle 18-vuotiaalle lapsen vammaistukena sekä 18 vuotta täyttäneelle aikuisen vammaistukena. Eläkettä saavan hoitotuen alaikäraja nostettaisiin vastaavasti 18 vuoteen. Vammaisetuuksien saajat siirtyisivät näin ollen jatkossa aikuisille tarkoitettujen etuuksien piiriin 18 vuoden iässä nykyisen 16 vuoden iän sijasta. Lisäksi työttömyysturvalain (1290/2002) 3 luvun 1 §:stä ehdotetaan poistettavaksi mahdollisuus myöntää työttömyysetuus alle 18-vuotiaalle työnhakijalle, joka on keskeyttänyt oppivelvollisuutensa suorittamisen oppivelvollisuuslain (1214/2020) 7 §:ssä säädetyllä tavalla.

Näin kansaneläkkeen, takuueläkkeen, sairauspäivärahan ja Kansaneläkelaitoksen kuntoutusrahaetuuksien alaikäraja saatettaisiin vastaamaan ajankohtaa, jolloin nuoren oppivelvollisuuslain mukainen oppivelvollisuus viimeistään päättyy. Myös nuoren vanhempien elatusvelvollisuus jatkuu saman ajan.

Lisäksi kansaneläkelakiin ehdotetaan eräitä teknisiä muutoksia.

Esitys liittyy valtion vuoden 2025 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lainmuutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025. Vammaisetuuksista annetun lain muutokset on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027. Kansaneläkkeen, takuueläkkeen, sairauspäivärahan ja Kansaneläkelaitoksen

kuntoutusrahaetuuksien osalta muutoksia sovellettaisiin siirtymäsäännösten nojalla vuonna 2009 ja sen jälkeen syntyneisiin. Työttömyysetuuksien osalta muutosta sovellettaisiin vuonna 2008 ja sen jälkeen syntyneisiin. Maksussa olevien vammaisetuuksien maksamista jatkettaisiin seuraavaan lain mukaiseen tarkistukseen tai lakkaamiseen asti. Muutos ei siten vaikuttaisi jo myönnettyihin etuuksiin.

Tausta

Esitys perustuu keskeisiltä osin vuosille 2025–2028 vahvistettuun julkisen talouden suunnitelmaan.

Esitys toteuttaisi osaltaan myös hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan hallitus poistaa oppivelvollisuuden pidennyksestä johtuvat mahdolliset päällekkäisyydet ammatillisen kuntoutuksen etuuksissa.

Tavoitteet

Julkisen talouden menojen arvioidaan ehdotettujen muutosten yhteisvaikutuksesta vähentyvän noin 48,5 miljoonalla eurolla vuosittain vuodesta 2027 alkaen.

Esityksen tavoitteena on lisäksi selkeyttää etuusjärjestelmää ja lisätä sen johdonmukaisuutta.

Ikärajoihin ehdotettavat muutokset voivat lisäksi helpottaa hallitusohjelmassa tavoitteeksi asetettua yleistuen valmistelua.

Vastausohjeet vastaanottajille

Annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan tässä palvelussa (lausuntopalvelu.fi) sekä hankkeen internet-sivuilla valtioneuvoston Hankeikkunassa.

Annetut lausunnot otetaan huomioon hallituksen esityksen jatkovalmistelussa.

Lausunnot pyydetään toimittamaan mieluiten lausuntopalvelu.fi-palvelun kautta.

Lausunnon voi myös toimittaa sosiaali- ja terveysministeriön kirjaamoon (kirjaamo.stm@gov.fi). Saatteessa pyydetään tässä tapauksessa mainitsemaan asianumero VN/16819/2024 ja hanketunniste STM081:00/2024, samoin kuin silloin, jos lausunto toimitaan postitse.

Postitse lausunnon voi toimittaa osoitteeseen:
Sosiaali- ja terveysministeriö, PL 33, 00023 VALTIONEUVOSTO

VAHVA-asianhallintajärjestelmää käyttäviä ministeriöitä pyydetään kuitenkin viemään lausuntonsa suoraan kyseiselle asialle VAHVA:ssa.

HUOM! Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse, jos vastaaja vastaa lausuntopalvelun kautta.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan 7.8.2024 klo 16 mennessä.

Valmistelijat

Lisätietoa lausuntopyynnöstä antavat:

Neuvotteleva virkamies Eva Aalto, puh. 0295 163 125, etunimi.sukunimi@gov.fi (paikalla 26.–28.6.; 17.–24.7.; 1.–2.8 ja 7.8.)

Erytisasiantuntija Hanna Tervahauta, puh. 0295 163 418, etunimi.sukunimi@gov.fi (paikalla 9.7. asti ja 5.–7.8.)

Hallitusneuvos Milja Tiainen, puh. 0295 163 579, etunimi.sukunimi@gov.fi (paikalla 1.–5.7. ja 5.–7.8.)

Johtaja Essi Rentola, puh. 0295 163 155, etunimi.sukunimi@gov.fi (paikalla 26.6.- 17.7.)

Linkit

<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM081:00/2024> - Linkki valtioneuvoston Hankeikkunaan /
Länk till statsrådets tjänst för projektinformation

Liitteet:

[HE-luonnos eräiden ikärajojen muuttamisesta 26.6.2024.docx](#) - luonnos hallituksen esitykseksi suomeksi / utkast till regeringens proposition på finska

[Huvudsakliga innehåll och paragrafer på svenska.docx](#) - huvudsakliga innehåll och paragraferna på svenska / pääasiallinen sisältö ja pykälät ruotsiksi

[Bilaga parallelltexter på svenska.docx](#) - bilaga parallelltexter på svenska / liite rinnakkaistekstit suomeksi

Jakelu:

Akava ry
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Eläketurvakeskus
Finanssiala FA

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry
Invalidiliitto ry
Kansaneläkelaitos
Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT
Kuntoutuksen tutkimus- ja kehittämissyhdystys KUTKE ry
Kuntoutusverkosto KUVE
Lapsiasiavaltuutettu
Lastensuojelun Keskusliitto
oikeusministeriö
Omaishoitajaliitto ry
Opetus- ja kulttuuriministeriö
SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
STTK ry
Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Suomen Kuntaliitto
Suomen Lukiolaisten Liitto ry
Suomen nuorisovaltakunnan kattojärjestö Allianssi ry
Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry
Suomen opiskelijakuntien liitto – SAMOK ry
Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry
Suomen Yrittäjät SY ry
Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työeläkevakuuttajat TELA ry
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi ry
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Ålands landskapsregering

Lausunnonantajan lausunto

Pyydämme ystävällisesti ottamaan kantaa ehdotuksiin sekä tarvittaessa tuomaan esiin myös perustelut näkemyksillenne.

Voitte halutessanne tuoda esiin myös sellaista keskeistä tietoa, joka näkemyksenne mukaan vaikuttaa esityksen vaikutusten arviointiin.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Rentola Essi
Sosiaali- ja terveysministeriö

Aalto Eva
Sosiaali- ja terveysministeriö